

NORGES HØYESTERETT

Den 24. april 2007 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2007-00753-A, (sak nr. 2007/28), straffesak, anke,

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Stein Vale)

mot

A (advokat Gunnar K. Hagen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Rieber-Mohn**: Saken gjelder fastsettelse av straff for et ran og i den forbindelse trusler for å hindre at fornærmede anmeldte forholdet, særlig spørsmålet om samfunnsstraff bør idømmes.
- (2) A, født 00.00.1986, ble 17. juni 2005 av statsadvokatene i Oslo satt under tiltale ved Halden tingrett for overtredelse av straffelovens § 268 første ledd, jf. § 267, straffelovens § 132 a første ledd bokstav a), jf. annet ledd, jf. fjerde ledd første straffalternativ og straffelovens § 227 første straffalternativ.
- (3) Halden tingrett avsa dom 15. november 2005 i samsvar med tiltalen, og straffen ble utmålt til fengsel i åtte måneder.
- (4) Etter domfeltes anke over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, avsa Borgarting lagmannsrett 4. oktober 2006 dom med slik domsslutning:

”1. A, født 00.00.1986, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268 første ledd, jf § 267, straffeloven § 132a første ledd bokstav a, jf annet ledd, jf fjerde ledd første straffalternativ og straffeloven § 227 første straffalternativ, alt sammenholdt med straffeloven §§ 62 første ledd og 64, til samfunnsstraff i 240 – tohundreogførti – timer med en gjennomføringstid på 1 – ett – år. Den subsidiære fengselsstraff settes til fengsel i 8 – åtte – måneder.

2. Saksomkostninger for lagmannsretten idømmes ikke.”

- (5) Henvisningen i domsslutningen til straffelovens § 64 skyldes at domfelte i september 2005 ble forelagt en bot for besittelse av ett gram hasj og bruk av hasj samme dag.
- (6) Lagmannsrettens dom ble avsagt under dissens. Flertallet – to lagdommere og tre meddommere – fant det forsvarlig å gi dom på samfunnsstraff, mens mindretallet – rettens formann og en meddommer – fant det påkrevet med ubetinget fengselsstraff av en lengde som fastsatt i tingrettens dom.
- (7) Påtalemyndigheten har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett og har – særlig under henvisning til allmennpreventive hensyn – sluttet seg til mindretallets begrunnelse i lagmannsretten.
- (8) Jeg er kommet til at anken bør forkastes.
- (9) Jeg finner det hensiktsmessig først å gi en nærmere redegjørelse for de straffbare forhold og sakens faktiske hendelsesforløp. Lørdag 23. oktober 2004 befant tiltalte og fornærmede seg i X sentrum. De kjente hverandre ikke, og var noe beruset da de nærmest tilfeldig møttes ved 3-4 tiden søndag morgen. De slo følge oppover i retning sykehuset. Det videre hendelsesforløp som tingretten fant bevist, er av tingretten – med tilslutning fra lagmannsretten – beskrevet slik:

”Noen meter inn i veien ble fornærmede stoppet av tiltalte. Tiltalte sa: *”Jeg har en dårlig nyhet til deg og det er at du blir ranet nå”* eller lignende. Tiltalte ba deretter om å få fornærmedes mobiltelefon. Fornærmede nølte med å gi tiltalte telefonen. Fornærmede ble redd og slo tiltalte mot halsen. Fornærmede løp deretter ned mot ---. Fornærmede så at en politipatrulje kjørte forbi. Han viftet med armene og ropte, men ble ikke sett eller hørt.

Fornærmede har forklart at han da fikk panikk og begynte å løpe oppover ---kleiva. Han ble innhentet av tiltalte, som var sint og tok fornærmede med seg bak rekkehusene som ligger inntil ---kleiva. Tiltalte slo noen slag mot fornærmede med knyttet neve. Deretter la han fornærmede i bakken og fortsatte å slå fornærmede. Tiltalte ba om å få se fornærmedes minibankkort. Fornærmede viste ham det, og tiltalte leste da fornærmedes navn høyt og gjentok navnet flere ganger.

Mens tiltalte satt oppå fornærmede ba han om å få fornærmedes smykke og pengene han hadde i lommeboka. Fornærmede ga tiltalte ca. 20 – 30 kroner i mynter og en ring verdt ca. 200 kroner. Tiltalte ba videre om å få fornærmedes mobiltelefon. Fornærmede ba om å få beholde SIM-kortet, noe tiltalte samtykket til. Mens fornærmede tok ut SIM-kortet, satt tiltalte oppå fornærmede med knyttnevene mot ham mens han talte ned fra ti mot null. Fornærmede fikk ut SIM-kortet før tiltalte kom til ”null” og ga tiltalte mobiltelefonen.

Tiltalte spurte deretter om fornærmede hadde penger på minibankkortet, hvilket fornærmede svarte bekreftende på. Tiltalte sa da at de skulle gå til en minibank og ta ut penger. Mens de gikk nedover mot sentrum, sa tiltalte: *”Hvis du forteller det her til noen, så dreper jeg deg”* eller lignende. Han sa også at han skulle drepe fornærmede hvis fornærmede *”anmeldte det”*.

Videre fortalte tiltalte usannheter som at han var blitt slått av foreldrene under oppveksten, at moren var død av overdose, at han hadde drept to personer tidligere, den ene var stefaren, og at han da hadde skåret over strupen på begge. Han sa videre at han hadde sittet inne i to år.

På vei nedover ---gata møtte de flere personer, men fornærmede var for redd til å si ifra om hva som foregikk. Tiltalte stoppet også og snakket med noen personer av utenlandsk

opprinnelse. Fornærmede oppfattet det slik at tiltalte og "utlendingene" var uenige om noe.

Da de kom til minibanken ved krysset Storgata/Repslagergata, satte fornærmede minibankkortet inn i minibanken. Tiltalte trykket på tastaturet for valg av pengebeløp. Han forsøkte først å få ut 1 000 kroner, men fikk kun ut 800 kroner, som var det beløpet som var disponibelt. Det var fornærmede som tastet inn koden.

Det var tiltalte som tok pengene fysisk ut av minibanken. Deretter løftet han høyre hånd mot fornærmede og sa: *"Jeg lover deg, hvis jeg ser noe om dette i avisa på mandag, så dreper jeg deg."* Fornærmede har forklart at han oppfattet utsagnet dit hen at han ikke skulle anmelde det han hadde vært utsatt for. Fornærmede har videre forklart at han grunnet dette utsagnet, ikke torde å anmelde forholdet før fire dager etter, den 28.10.2004."

- (10) Ved straffutmålingen er det etter min mening ranet som blir mest tungtveiende. Jeg er enig med lagmannsrettens mindretall i at ranshandlingen "foregikk i flere faser og over relativt lang tid". Det må da være av mindre betydning at ranet ikke var planlagt, men synes initiert ved en innskyttelse en sen nattetime. Ranet må utvilsomt ha virket meget skremmende på fornærmede, selv om det i saken ikke er opplyst noe om fysiske skader eller psykiske ettervirkninger.
- (11) Men også overtredelsen av § 132 a, trusler om drap i tilfelle domfelte fortalte noen om ranet, må få skjerpene betydning ved straffutmålingen. Imidlertid må disse truslene, som ble fremsatt i umiddelbar tilknytning til selve ranshandlingen, sies å befinne seg i ytterkanten av hva lovgiver har ment å ramme med § 132 a. Bestemmelsen må i henhold til motivene – og ordlyden – først og fremst rette seg mot de egentlige aktørene i rettssaker. En foranledning til at vi fikk bestemmelsen var erfaringer fra alvorlige narkotikasaker og MC-kriminalitet, jf. Rt. 2002 side 846 på side 848.
- (12) Det er ikke tvilsomt at også personer som vurderer å anmelde et straffbart forhold, er beskyttet av § 132 a, jf. første ledd bokstav a, jf. annet ledd bokstav a og e. Men etter min mening vil forholdet her være mer straffverdig om truslene kommer etter at det straffbare forhold er opphørt, og det har vært tid til ettertanke, enn når truslene fremkommer mens et overgrep begås, og man så å si befinner seg i "kampens hete".
- (13) Selv om trusler inngår i gjerningsbeskrivelsen i straffelovens § 132 a, kommer de i denne saken – på grunn av alvorlighetsgraden – også inn som en selvstendig overtredelse av straffelovens § 227. Det får betydning i skjerpene retning.
- (14) Når det straffbare forhold vurderes samlet, er det ikke tvilsomt at utgangspunktet må være en reaksjon i form av ubetinget fengselsstraff. Også ranet isolert sett, varigheten og den vold som er utvist, er så vidt alvorlig at ubetinget fengsel må være det klare utgangspunkt.
- (15) Jeg er likevel kommet til at det i denne saken er forsvarlig å gi dom på samfunnsstraff. Avgjørende for meg er domfeltes unge alder – 18 ½ år – på gjerningstiden kombinert med at det er gått 2 ½ år siden de straffbare forhold ble forøvet. For at straffen skal virke formålstjenlig, i særdeleshet overfor yngre lovbrøyttere, er det av betydning at den kommer raskest mulig etter forgåelsen. Og 2 ½ år er lang tid i et ungt liv som er i rask utvikling.
- (16) I denne sak har strafferettspleien vist liten fremdrift. Det gikk over et år fra gjerningstiden og pågripelsen, som fant sted primo november 2004, til dom falt i tingretten. Dette til

tross for at domfelte tidlig erkjente de faktiske forhold. Så gikk det nesten et år før saken kom opp i lagmannsretten, og ytterligere et halvt år før den nå får sin endelige avgjørelse.

- (17) Etter hva som er opplyst, kan ingen del av denne tidsbruken bebreides domfelte. Han skal videre ha skikket seg vel under førstegangstjenesten i forsvaret, der han har tatt tilleggsutdanning.
- (18) Under disse omstendigheter finner jeg – som lagmannsrettens flertall – at samfunnsstraff nå synes å være den mest hensiktsmessige reaksjon.
- (19) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E :

Anken forkastes.

- (20) Dommer **Skoghøy:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (21) Kst. dommer **Zimmer:** Likeså.
- (22) Dommer **Tønder:** Likeså.
- (23) Dommer **Lund:** Likeså.
- (24) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: